

Devlet Yönetimi ve Entelektüel Akıl

-İstişareden kaçıp safâhata dalmak!-

Mesut MEZKİT*

mesutmezkit@gmail.com

Öz

Yönetim, yöneten ile yönetileni birbirine yaklaştıran, bu iki tabakanın yakınlığını tesis eden adil bir sistemi esas alır. Alt ve üst tabaka arasındaki geçişkenlik nitelik yönünden orta tabakanın “şişmanlığına” bağlıdır. *Obezite* bir şişmanlık olarak da tanımlanan bu husus, orta kesimin çokluğunu ifade içindir. Üst ile alt tabaka arasındaki şişmanlık zayıflarsa hatta *anorokcia*'ya dönüşürse, bu cemiyetin yönetilemezliği şöyle dursun; artık burada adil bir idareden bahsedilemez. Alttakiler aleyhine dönüşen şişmanlama, üst tabakaların milletten koptuğunu gösterir. Böylesi bir durum yönetimin aleyhine bir hareketin oluşmasına zemin hazırlayacağı muhakkaktır. İşçi ve benzeri hareketlerin hak arama mücadelelerinden öte fakir zengin uçurumundaki aşırı açılma, halk hareketlerinin başka ideolojilere kayma tehlikesini de beraberinde getirecektir. Zadeğan sınıfın hakimiyeti marabalaşmayı kökleştireceğinden idare edenlerin keskin bir muhalefetle karşılaşacağı tabii bir sonuçtur. Bu makalede bahsedilen yönetim sistemine karşılık gelecek olan entelektüel akıl ve kaliteli bir yönetimin varlığını teşkil eden istişare mekanizmasının öneminden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, adalet, adil, entelektüel, istişare, işçi hareketi, yönetim geleneği, filozof, Nuşirevan,

State Management and Intellectual Mind

-Ignoring consultation and enjoying debauchery!-

Abstract

Government makes lower and higher layers of society closer to each other and provides close relationship between these layers in a fair approach. This transition between lower and higher layers depend on the “fatness” of middle layer. This term also defined as obesity is used to clarify the muchness of middle layer. If this layers between lower and higher layer loses weight or even turns into *anorakcia*, these society can not be managed and no one can mention about a fair management here. If this fatness goes towards to lower layer, this means that higher layers of society are distincted from other parts of society. This kind if situation clearly leads to anti governmental movements. Besides labour class' seeking for fair treatment, this increased gap between lower and higher layers leads society to look for different ideologic movements. If noble class rule, slavery will become more common and due to this situation, governors will face certain rebellious acts. In this article, importance of consultation mechanism will be taken into hand which also proves the existence of intellectual mind and high quality management.

Keywords: Management, justice, fair, intellectual, consultation, labour movement, management tradition, philosophy, Nuşirevan.

* Ziraat Yük. Müh./Yazar/Çal Tapu Müdür Yardımcısı mesutmezkit@gmail.com

1.GİRİŞ: YÖNETİMDE ALT VE ÜST TABAKA ARASINDAKİ GEÇİŞGENLİK / SEYYALİYET

Yönetim geleneği devlet tecrübesini deruhte etmiş milletin kılcal damarlarındaki adalet duygusudur. Adil devlet mekanizmasının çarklarını nitelikli birliğe dönüştüren zihni alt yapıyı teşkil eden entelektüel bir akıl, medeniyet inşasında asıldır.

Yönetim yöneten ile yönetileni birbirine yaklaştıran, bu iki tabakanın yakınlığını tesis eden adil bir sistemi esas alır. Alt ve üst tabaka arasındaki geçişkenlik nitelik yönünden orta tabakanın “şişmanlığına” bağlıdır. *Obezite* bir şişmanlık olarak da tanımlanan bu husus, orta kesimin çokluğunu ifade içindir. Üst ile alt tabaka arasındaki şişmanlık zayıflarsa hatta *anorokcia*'ya dönüşürse, bu cemiyetin yönetilemezliği şöyle dursun; artık burada adil bir yönetimden bahsedilemez. Alttakiler aleyhine dönüşen şişmanlama, üst tabakaların milletten koptuğunu gösterir. Böylesi bir durum yönetimin aleyhine bir hareketin oluşmasına zemin hazırlayacağı muhakkaktır. Bahsi geçen yönetilememelik, işçi ve benzeri hareketlerin hak arama mücadelelerinden öte fakir zengin uçurumundaki aşırı açılmaya sebep olacak; bu da halk hareketlerinin başka ideolojilere kayma tehlikesini de beraberinde getirecektir. Zadegan sınıfın hakimiyeti marabalaşmayı kökleştireceğinden idare edenlerin keskin bir muhalefetle karşılaşacağı tabii bir sonuçtur.

1.1.Emanetin Ehline Verilmesi:

Yönetim işine talip olanların ehil olması, yönetilenin mukadderatına yön verme açısından önem arz etmektedir. Ehil yönetici, yani emanete ehil şahsiyet, “hizmet muvaffak olsunda varsın bizim yerimiz caminin pabuçluğu olsun” serlevhasına müdrik demektir. Daha özü, himmet isteyenin hizmete talip olması; gayret etmesi, ehil görenlere karşı azim

ve cehdinin zirvede olması demektir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de, yönetim ehline tevdi edilmesine matuf birçok ayet-i kerime mevcuttur. İşte emanetin yani yönetimin ehil kimseye verilmesi ile ilgili ayeti kerimeler:

Ehil yönetici için: “...eğer bazınız bazısına emanet bırakırsa, kendisine emanet bırakılan kimse emaneti sahibine versin ve Rabbi olan Allah'a saygılı olsun...” (Bakara, 283), “Yine onlar (Mü'minler) ki, emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler” (Mü'minûn, 8) “Allah, size emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor. Gerçekten Allah, size ne güzel öğüt veriyor. Allah, her şeyi işitiyor, her şeyi biliyor” (Nisa, 58). “(Mü'minler) emanetlerine ve ahitlerine riayet edenlerdir” (Meâric, 32)

Yönetilenler için: “Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin, sizden olan yöneticilere de; sonra bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, onu Allah'a ve Peygamberine götürün, eğer Allah'a ve ahiret gününe gerçekten iman ediyorsanız; bu hem daha hayırlı, hem de sonuç alma bakımından daha güzeldir” (Nisa,59).

Ehil yöneticinin nasıl olması gerektiği emrediliyor: “Onlar Rablerinin davetini kabul ederler ve canı gönülden destek verir ve dayanışma içinde bulunurlar; işlerini aralarında danışarak yürütürler; kendilerine verdiğimiz rızıklardan infak ederler” (Şûra, 38). Ne olmaması gerektiğini, eğer yönetilenlerin idaresini hakkaniyetle yerine getiremediğinde nasıl muamele göreceği hususu belirtilmektedir: “Bir zorbalıkla karşılaştıklarında yekvücut olup kendilerini savunurlar”(Şûra 39).

Devlet yönetiminin temeli olan yönetim ve organizasyonda rehberimiz Peygamber Efendimiz (sav)'dir. Peygamber Efendimiz (sav), “Hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet günü Allah-u Teâlâ yedi sınıf kimseyi arşın gölgesinde barındıracaktır” (Buhari, Ezan: 660) buyurmuş ve bu yedi sınıftan birincisini Adil

devlet başkanını zikretmiştir. Ve yine Peygamber Efendimiz (sav), şu hadis-i şerifleriyle nasıl bir mesuliyet dahilinde hareket edileceğini beyan etmişlerdir: “Hepiniz çobansınız. Hepiniz yönetiminiz altında olanlardan sorumlusunuz. Yönetici, emri altında olanların çobanıdır. Erkek ailesinin çobanıdır. Kadın, kocasının evinin ve çocuklarının çobanıdır. Hepiniz çobansınız ve hepiniz yönetiminiz altında olanlardan sorumlusunuz”(Buhari, Cuma: 893; Müslim, Adil İmam: 4828).

2. ENTELEKTÜEL AKIL VE İŞTİŞARE

Yönetim felsefesinin esasını teşkil eden husus, yönetici mevkiidekilerin sorumluluk sahibi olmasıdır. “Sorumluluk, kendiliğinden oluşa indirgenemeyen sebeplilik bağı sayesinde ancak anlaşılabilir ve gerçek bir değer kazanır” (Topçu; 2012, 97). Mesuliyet, fert ile sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bunu ortadan kaldırmak veya azaltmak, kişilik sahibi ferdin de sona ermesi anlamına gelir (Topçu, 2012, 101). Entelektüel bir sorumluluk, değişime katkı sağlar; ivme kazandırır. Dolayısıyla geçmişi muhafaza ettirmeye yönelik bir sebeplilik rabitasıdır. Sorumluluk yükleneceklerin ise vasıflı daha doğrusu âkil ve akıllı olması elzemdir. Bundan kastettiğimiz şey, yöneticilerin ve istişari mekanizmayı meydana getiren mütefekkir, mümeyyiz, münevver, mütebahhir bir entelektüel üst aklın mevcudiyetinin icbarıdır.

Devlet yönetiminde, üstün vasıflı insanların yani entelektüellerin ya da Eflatun’un Devlet’in de ifade ettiği gibi filozofların yönetim kademesinde olmadıkları müddetçe devletin istikrarı mümkün değildir. Analiz hakimiyeti olmayan bir yöneticinin yönettiği insanların adalet hissine hitap etmesi düşünülemez. İstikrarın temel unsuru **entelektüel** akıl, nitelikli bilgiyi esas alan “âlim”, “yüksek kültür sahibi”, “şahsiyetli” “entelektüel” (Eroğlu, /www. eskisehirturkocagi. org, 2015)

şahsiyetlerde bulunur. İlhan Ayverdi, Misalli Büyük Türkçe Sözlük ‘ünde (Nakl.: Eroğlu, 2005,861), bütün alanlarda zihin hâkimiyetini ileri süren, bilgide gerçeğin, ahlakta doğruluğun ancak nitelikli bilgi ile belirlenebileceğini savunan, fikrî meselelerle uğraşan ve yüksek kültür sahibi şahsiyet olarak tarif eder Entelektüel’i. Entelektüel şahsiyette, nitelikli bilgi sahibi olmak esastır. Bu çerçevede, güçlü ve etkili bir entelektüel grubunun varlığı, bu toplumlarda, başta siyasi ve iktisadi iktidarlar olmak üzere, her tür yönetim ilişkilerinin, nispeten bilime, akla, adalete, eşitlik ve doğruluğa uygun bir şekilde yürütülmesinde, çok önemli bir referans çerçevesi teşkil etmiştir (Eroğlu, www.eskisehirturkocagi.org, 2015).

Entelektüel şahsiyetli kişilerin yokluğu ya da kıtlığı o şahsiyetleri neşv-ü nema bulacağı vasatın ve iklimin olmaması, kaht-ı rical diye nitelenebilecek bir yönetimin peydahlanmasına sebeptir. Haksızlığa kaşı durabilen vakur, diklenmeyen, ama dik durmayı adaleti gereği gören; bunu da şahsiyetli bir müşavir kadrosunun neticesinde meydana çıkaran kişinin varlığı ile söz konusudur.

2.1.Şahsiyet

Şahsiyetli insanı Cenab-ı Hakk, “Eşref-i mahluk” olarak nitelemiştir. Beşeri, “şahsiyet” olmaya hazırlayan ‘bilme ve öğrenme’ safhaları, aynı zamanda hür ve bağımsız bir kişilik yapısıyla bütünleşmek suretiyle Allah’a “kul olmanın” da, en önemli zihniyet alt yapısını oluşturur. Allah, yeryüzünde potansiyel “halife” olarak yaratmış olduğu her insanın, kendinden başka kimseye “kulluk” etmeden, sadece kendine “kul” olan irade-i cüziyye ile hareket eden bir şahsiyet olmasını murat etmektedir. Şahsiyetli kişinin kendi kabiliyeti nispetinde, içtimai ve tabii çevreye yarar sağlayacak tarzda yaşanan hayata katılması arzu edilir ve arzusunun uygulanabilirliği ölçüsünde bir anlam ifade eder. İnsanlar için Allah’ın yeryüzündeki “halifesi” olmak

vasfının gerçekleşmesi, büyük ölçüde insanın “aklını kullanmasına, tefekkür etmesine, aynı zamanda münferit hareket kabiliyetiyle sahip üretici ve müteşebbis ruhlu bir şahsiyet yapısından geçmektedir (Eroğlu, 2015, 13).

Şahsiyet, yönetim vazifesini üstlenen kişinin en belirgin özelliğidir. İstisari organların ana zemini olan şahsiyet, tutarlı bir tavır ve davranış ile bir anlam ifade eder. Bu da nitelikli insanın varlığı ile mümkündür. Şahsiyet sahibi insanın ilk vasfı, hayatını kurallara bağlamış, naslara (dogme) sahip demektir. Kendinde ve hareketlerinde bazı temel değişmezleri olmayan ve bunu hayatında tatbik etmeyen kişioğluna karakter adamı denilemez. Ancak bize, benliğinin dışında bir takım naslar veren insana da inanmıyoruz. Hak ve hakikat adamı, bize kendi dışında birçok hareket imkânlarını gösterecek, kendi varlığında ise bir tek hareket kaidesi takip ettiğini yaşamış bir nas halinde yine kendi hareketleriyle (Topçu, 2011, 230) ispat edecektir. Kendi dışında çok olan yaşayışların ilmi ile amel etmeyi öğütleyecek, kendi nefsinde uyguladığı bir hayat kaidesinin telkini edecek kişiyi vasıflı şahsiyet diye tanımlayabiliriz. Bu usul ve esasları hayatına mal eden kişi rehber şahsiyettir.

İkinci olarak şahsiyetli insan, “kendi benliğinin farkında olması ve ona bağlı bütün hareketler üzerinde hürriyete sahip bulunmasıdır” der Nurettin Topçu (2011, 214). Ve devamla şu hususları ifade eder: “ Benliğimizin bağlandığı hareketler, merkezi o benliğe gömülü olduğu halde onu, gittikçe genişleyen daireler halinde kuşatan aileye, millete, insanlığa ve sonsuzluğa doğru dal budak salmıştır. Benliğimizin asıl yapısını teşkil eden bu ruhi unsurlar, halde yaşadıklarımızdan ibaret değildir. Bizi tastamam karakterlendiren ve benliğimizi meydana getiren, halde yaşadığımız ruhi yapıdan ziyade, mâzimizi teşkil eden ve her taraftan gelerek bizim şahsi tarihimize bağlanan eskiye ait ruhi unsurlardır. Maziden gelerek halimizi harekete geçiren bu ruh

kuvvetleri, gelmiş oldukları hızla orantılı olarak istikbâlin hayatını meydana getirirler.”

Kişinin içinde yok olduğu, onunla hemhâlleştiği tarih ne kadar genişse, onun şahsiyeti o kadar büyüktür, o nispette kuvvetlidir. Kendine referans kabul ettiği tarih ne kadar darsa, red anlayışını hayatın merkezine almışsa şahsiyeti de o kadar küçüktür, o derece zayıftır. Geçmiş zamana ait hâtıralara bağlılığı bulunmayan hayvanlarda, daima hali yaşayan çocuklarda bu yüzden şahsiyet aranmaz (Topçu, 2011, 214-215).

Kendi medeniyetimizde aradığımız şahsiyette, tarihimiz saklı olmalı, onunla yoğrulmalı, red politikasına inat kişiliğinde, seciyesinde onu yok etmelidir. Yani varlığını tarihine mal etmeli, irtibatsızlığı kabul etmemeli. Tarih ile varlığını aynileştirmelidir. Şahsiyet, milletlerin mâzisini teşkil eden hareketlerdir. Tarihi eserler ve mütefekkirler, onun temel taşlarıdır. Geçmiş, ataya, o da Kosova'nın kahramanına ve Yıldırım Han'a, bağlanır. Bunların ruhu ise Yunus'larla Alpaslan'lardan geçerek Hazreti Muhammed (sav)'e kadar uzanan zincirin, bize daha yakın bulunan alakalarını teşkil ederler. Bizim bu atalarımızın varlığı, geçmişten ibaret bir bütün teşkil ederek bizim ruhumuz, bizim dimağımız olmuştur. Millet, bu büyük dimağın, böyle büyük bir ruhun adıdır. Ve biz, millet hayatında her yeni ihtiyaca cevap ararken bütün eski bilgiler yeni ihtiyaçlara cevap olurlar. Tebrizli Şemsettin olmasaydı Mevlana olmazdı. Gazali, olgunluk devresinde Fâremidli'nin meyvası oldu. Büyük Ömer (ra) Hazreti Muhammed (SAV)'in aşkıyle bulunduğu zirveye ulaşmıştı. Nihayet Kur'an-ı Kerim'in ilahi hikmeti, İslam cemaatinin ruhuna Peygamber Efendimizin örnek hayatıyla tesir ediyor (Topçu, 2011, 215- 216).

Şahsiyet bozukluğuna mazisizliğin numunesi olan hasta şair Tefik Fikret'in “âti çıkınca ortaya mâzi silinmeli” safsatası, oğlunu İslam'dan Amerikalı papaz kılıklı şahsiyete

savuruverdi. Bu hâli, şahsiyetsizlik, mazi ile âti arasındaki irtibatsızlığın neticesidir.

3. DEVLETİ SEÇKİNLER VE FİLOZOFLAR YÖNETMELİ

İnsanların nasıl bir hayat yaşayacakları, yani nerede, ne durumda, hangi konum ve şartlarda bulunacaklarını tayin eden temel süreç, onların nerede, ne durumda, hangi konumda ve şartlarda bulunmayı hak etmeleri ve layık olmalarıyla ilgilidir (Eroğlu, 2015,14).

Beşer fıtratı, kolaydan tarafa evrilme temayülündedir. Hak etmeden, layık olduğunu göstermeden hedeflere varmak düşüncesi-ne sahiptir. Bu sebepten insanlar, varlığına herhangi bir katma değer katmadıkları yer ve konumda oldukları vakit, emeksiz kazanç ve imkânlardan dolayı şımarmak suretiyle olmaları gerektiği çizgiden sapmakta ve yoldan çıkmaktadırlar. Hz. Âdem (as)’ın cennetten çıkarılma metaforu aslında, bunu remz içindir. Hiç kuşkusuz, Allah, insanların ilk vatani olan cennette, zaaf göstererek yasak ağaca yaklaşacaklarını biliyordu. Allah’ın böyle bir deneme cennetinden muradı, emek vermeden ve hak etmeden hazır nimetlerden dolayı insanların hak ve doğru yoldan ayrılacaklarını bizzat kendi davranışları üzerinden onların algılamalarına bırakmaktı. Bu yüzden, insanların, her ne sıfatla ve hangi gerekçeyle olursa olsun, içinde yer aldıkları her türlü yer ve konumu hak etmiş olmaları beklenir. Ayrıca, insanlar içerisinde bir şekilde yer aldıkları yönetim ilişkilerine, “adalet”, “yetenek”, “bilgi ve beceri”, “ danışma ve katılım”, “hukuk ve ahlak”, “itaat”, “yapıcı eleştiri ve itiraz etme hakkı”, “müzakere ve müşavere” gibi temel yönetim ilke ve kuralları ekseninde, katkı ve destek sağlamalıdır (Eroğlu, 2015: 15).

Hak ve hakikat adamı yönetici sınıfın seçkinler ve filozoflardan olması demek, nitelik ve liyakat esas alınması demektir. Entelektüel şahsiyetli seçkin yönetici sınıf, kişisel çıkar gözetmeden, hak, hakikat ve adalet

değerlerinin etkisiyle zayıfları savunan, her türlü haksızlığa ve ahlaksızlığa karşı çıkan; ayrıca, hiçbir otoriteye boyun eğmeyen ve hatta meydan okuyan kimselerdir (Nakl.: Eroğlu, Said, 1995, 23). Sıradan bir kişilikten farklı olarak, “şahsiyet”, yetenek ve bilgi gibi kişilerin diğer niteliklerinin yanında, yüksek ahlak değerlerine de sahip olduğu için, içinde yaşadığı toplumun temel yapısına ve değerlerine duyarlı, fakat aynı zamanda toplumundaki kötü eğilimlere ve bozulmalara karşı dirençli olan kimsedir. Büyük şahsiyetin, temel karakteri, toplumuna kişisel hesap ve çıkarlarının üzerinde faydalı olmakla birlikte, hiçbir zaman fedakârlık ve ülkücülük tavrından vazgeçmemiş olması halidir. İşte, toplumları kötü eğilimlerden ve bozulmalardan koruyacak, onları doğruluk ve iyilik üzerine yükseltecek olanlar, varlıklarıyla büyük bir şahsiyet olmayı başarmış olan entelektüel kimselerdir (Nakl.: Eroğlu, Özakpınar, 1997, 28-31). Seçkin yönetici sınıfın vasfı, entelektüel olmaya dair niteliklerdir. Düşünce yönünden seçkin ve filozofça yönetim sergilemek anlamındaki bir sevk ve idareci şahsiyet, yaşadığı hayattaki davranış ve tutumların çoğunu, biyo-sosyolojik kökenli davranışlar veya sıradan alışkanlıklar yerine, kendi zihin süreçleri üzerinden ortaya koyduğu duygu ve düşünce eksenli bir hareket tarzı oluşturur. Halbuki, sıradan ve ortalama bir insanın davranış ve tutumlarının kaynağı, çoğunlukla kendi bedeni ve içerisinde yaşadığı sosyal çevrenin harici etkileridir. Buna karşılık, seçkin ve filozofça hareket kabiliyetine sahip kimseler ise tavır ve hareketlerinin ilham kaynağı olarak, kendi değer yargılarını ve zihni donanımını ilmek ilmek işleyen hareketi esas alırlar (Eroğlu, www.eskisehirturkocagi.org, 2015). Fikri ve zihni hareketinde, toplumun, tabiatın ve insanlığın temel meseleleri ve değerleri ile sürekli olarak meşgul olmak, belli başlı ekonomik, sosyal, siyasi, askeri ve ekolojik meseleler karşısında, eleştireci bir tavır takılabilmek ve duruş sergileyebilmektir (Dereli, 1974, 29). Dolayısıyla bahsedilen seçilmiş ve

hikmeti arayan adam, hak ve hakikate iman eden ve düşünen insandır. İman eden ve düşünen insan, yaşadığı hayatın mana ve gayesine yönelir; o mana ve gaye çerçevesinde tasarımlar ve düşünür; bu tasarımlar ve düşünceler ölçüsüyle kendi tavır ve hareketlerini tayin eder (Topçu, 2005, 56). Hak ve hakikat adamında ilmi zihniyet yeterlidir ve aç gözlü bir davranış sergilemez. Eğer seçkin ve hikmet adamından mahrum ülkeler olursa, gerek yönetim ilişkilerinde ve gerekse karar alma merkezlerinde, yapıcı ve üretici bir zihni faaliyetler ile beslenmezler ve desteklenmezler. Bu da tafisi mümkün olmayan çok büyük hataların ortaya çıkmasına sebep olur.

3.1. Filozof Kral ve Felsefi Akıl

Eflatun'un Devlet isimli eserinde mevzuumuza ışık tutabilecek bir konuşma geçmektedir.

Bu konuşma şöyledir:

-Devletimizde filozoflar kral olmadıkça ya da şimdi 'yöneticilerimiz, krallarımız' dediğimiz kişiler felsefe işini ciddiyetle ve layıkıyla üstlenmedikçe; siyasi güçle felsefi akıl birleşmedikçe sevgili Glaucon, ne devletimiz için ne de sanırım insan soyu için dertlere bir durak olabilir. Yine bu olana dek, kuramda açıkladığımız bu yapı, olabilirliğin sınırları içinde asla uygulamaya konamayacak ve gün ışığı göremeyecektir. Benim o kadar uzun süredir açıkça söylemekten çekindiğim şey, buydu. Çünkü çok çelişkili bir söz olacağını görmüştüm. Özel hayat için de kamusal hayat için de başka bir mutluluk yolu olmadığını görmek, kolay değil. Bu sözlerim üzerine Glaucon dedi ki:

-Ortaya böyle bir söz attıktan sonra, sonra, aydınlarımızın arasından -deyim yerinde isehemen giysilerini üzerlerinden çıkarıp soyuncak ki ellerine gelen ilk silahı kapıp olanca güçleriyle sana saldıracak, korkunç davranışlarda bulunmaya hazır büyük bir toplulukça saldırıya uğramaya hazırlıklı olmalısın. Bir de onlara karşı kendini savunmaz ve saldırılarından kurtulamazsan, çekmek zorunda olacağını

ceza, hor görülme ve alay edilmek olacak gerçekten. -(...)

-Mademki böyle güçlü bir bağlaşıklık öneriyorsun, bunu denemeliyim. Ve sanırım bu zorunlu. Eğer sözünü ettiğin saldırganlardan kurtulmak zorundaysak, "filozoflar" demekle kimleri kastettiğimizi, kimler için "yönetici olmaları gerekir" demeye cüret ettiğimizi, o saldırganlara açıklamalıyız. Bunlar açıkça ayırt edildiğinde, sözünü ettiğimiz kişilerin asıl doğalarının, felsefe öğrenime ve siyasi liderliğe uygun olduğunu; buna karşılık diğer kişilere de felsefeyi rahat bırakıp liderine bağlı olmanın yakıştığını göstererek, kendimizi savunmamız mümkün olacaktır" (Eflatun, 2014, 188-189).

Mevcut yönetimin felsefi alt yapısının olmadığını ifade etmek, entelektüel üst akıldan mahrum olduğunu beyan etmek, hakkı teslim etmemek anlamına gelebilecek bir haldir ki; bu da kul hakkına girer.

4. İŞTİŞÂRE VE BAL: İKİSİ ARSASINDA NASIL BİR İLİŞKİ VAR?

Yeni bir Türkiye için, yeni bir Dünya ve Kainat ideali için bilgi ve hikmeti kendine dert edinenler için; küçük beyinleri değil "kızıl elmayı" kucaklayan bir topluluk için istişare, gelecek inşasında; asıldır..

Şu ayeti kerimeler, müşaverenin önemine temas etmektedir: "...İşlerini aralarında danışarak yürütürler..." (Şûra, 38) ve " O vakit Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın! Şayet, sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde, onları affet, bağışlanmaları için dua et, iş hakkında onlara danış. Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü, Allah kendisine dayanıp güvenenleri sever"(Âl-i İmran, 159) buyrulmaktadır.

Arı, bal nimetini biz insanlara şifa vermesi için çiçek özlerinden damıtarak

muhteşem bir gıda olarak soframıza girme vasıtasıdır. Bal özü için hangi çiçeklere konulacağı kendisine belletilmiştir, arıya. Ahenk içinde bütün çiçeklerden öz toplayarak şifa kaynağı balın dönüşümü nasıl bir mucize olduğu izahtan varestedir. Muhteşem bal gıdasının seyrine müdahale edilmediği sürece safiyetini koruyarak şifa dağıtmaya, insanlığın maddi gıdasını almasına imkân sağlayacaktır. Maddi gıdasını alan insanın maneviyatı da kavi olacaktır.

İstişare, bir mesele hakkında doğruya ulaşmak, meşveret ederek hedefe varmaktır. Mütefekkir, mütehasıs, mütebahhir, mümeyyiz, münevver, ehil istişare kurulunun fikirlerinden doğruya vuslattır; müşavere. Yani “çeşitli görüşlere başvurmak suretiyle doğruyu elde etmek veya ona yaklaşımlarının çeşitli çiçeklerden gerekli malzemeyi alıp işledikten sonra ortaya çıkardığı balın kovanda olması gibi” (Şamil İslam Ansiklopedisi, 2000, 183) sonu, tad verici bir yoldur. Lezizdir, müşaverenin neticesi. Tabii, “öz”ün safiyeti muhafaza edilmiş ise. Yüce Kitabımız “İş hususunda onlarla müşavere et” (Al-i İmran, 3/159); “Onların işleri aralarında istişare iledir” (Şûra, 42/38) kati emriyle “emr-i bi'l mâ'ruf nehy-i anil münker” umdesiyle inananların yolu çizilmiştir.

Müşavereden kastın bir medeniyet inşasına zemin hazırlamaktır. Temeli sağlam atmaktır, meşveretin aslı. Hadiselere daha geniş açıdan bakabilmektir. Cihan şümul vazife müdrük olabilmektir, istişare. Yerli (toprak) ve millî (dinî) duruşu muhkemleştirip; beyaz doru atın hızını alarak ileriye fırlaması gibi bütün insanlığa Hakikat'i götürmektir, istişare.

İstişare meclisinin ehl-i havas olması (ilmî, tecrübe anlamında), işin ehline verilmesinde çok mühim amil (faktör) olduğu hakikattir. Bunun için İslam Medeniyeti'nin temelini oluşturan istişareye çok önem

atfedilmiştir. Peygamberimiz (sav) bütün işlerini bu usul üzere hayata geçirmiştir. Aleyhe bile olsa. Neticede mes'uliyet, o topluluğa ait olacaktır. İstişarenin olmadığı yerde enaniyet hakimdir. Tek adamlık var demektir. Her şeyi ondan beklemek hastalık belirtisidir. “Küçük olsun benim olsun” fikri meşveret meclislerinin olmadığını ya da keyfiyetini yitirmiş cemiyet ve cemaatin varlığına delâlettir. Medeniyet telâkkimiz, bunu daima red ederek; olabilecek yanlışlıkları en aza indirmiştir. Müşaverenin “ene”ye dönüşmesi sefahat alâmetidir.

4.1.Uhud Şavaşı ve İstişarenin Sonucuna Katlanma

Uhud savaşında Peygamberimiz, savaş taktiği için müşavere etti ve Müslümanlardan savaş hususundaki görüşlerini kendilerine bildirmelerini istedi. Hz Hamza (ra) başta olmak üzere bir takım ileri gelen sahabelerle gençler, Medine dışında düşmanı karşılama yönündeki fikir beyan ettiler:

“ Ya Rasûlullah! Bizi düşmanlarımızın karşısına çıkar! Bizim onlardan korktuğumuzu ve zayıf olduğumuzu anlamasınlar”(Köksal, 2005, 120) dediler.

Ve devam ettiler: “Yüce Allah bizi Bedir günü üç yüz küsur kişilik bir cemaatle onlara muzaffer kıldı. Bu gün ise daha çok saydı kişileriz”(Köksal, 2005, 120).

Hatta Hz. Hamza (ra); “Sana Kitabı indirmiş olan Allah'a yemin ederim ki, şu kılıcım Medine dışında Kureyş müşrikleriyle çarpışmadıkça bir şey yemeyeceğim” dedi (Köksal, 2005, 121). Ancak peygamberimiz ve önde gelen sahabeler Medine de müdafaa yapılmasını; yani şehir savaşından yanaydılar. Buna karşılık meşveret meclisindeki çoğunluk savaşın Medine dışında yapılmasına karar verince Peygamberimiz buna uydu. Her ne kadar sonradan genç sahabeler ikazlar neticesinde hata ettiklerinin farkına vardılarsa da Peygamberimiz (sav) istişarenin neticesinden dönülemeyeceğini ve sonucun ne olursa olsun ekser görüşe katılmak gerekliliğini beyan ederek şöyle buyurmuşlardır: “Bir peygamber

zırhını giydikten sonra, müşriklerle karşılaşmadıkça, savaşmadıkça ve Allah onunla düşmanları arasındaki hükmü vermedikçe, zırhını sırtından çıkartıp yere koyması layık olmaz" (Köksal, 2005, 121). İstişarenin hükmünü uygulamadaki kararlılığın tezahürüdür, bu dik duruş. Gelecekteki olabilecek bile bile. Korkulan, her an olabilecek bir menfi sonucun önceden ifade edilmesidir.

Ancak, Peygamberimiz (sav), karşı görüşte olmasına rağmen çoğunluğun aldığı kararın neticesini Müslümanların lehine çevirmenin stratejisi yapmaktan da geri durmadı ve stratejik bir karar ile Uhud savaşında 50 kişilik piyade okçuların üzerine Abdullah b. Cübeyr'i kumandan tayin ederek onlara şu kesin talimatı verdi: "Şu yerinizden sakın ayrılmayınız. Bizi kuşların kapıştığını görerseniz de, bizim düşmanları bozup hezimete uğrattığımız görerseniz de, size haber göndermedikçe sakın yerinizden ayrılmayınız." (Köksal, 2005, 159) Savaşın, Müslümanların lehine döndüğünü gören 50 kişilik sahabe savaşçılar, yedi kişinin dışındakiler dünyalık kaygısına düştüler ve netice kaybedilen savaş ve şehitler..

4.2. Sefih Hayata Rücû..

Esas itibariyle burada Peygamberimizin (sav) korktuğu dünyaya meyil ve cahiliye devri adetleri. Yani sefih hayata rücû..

Sefahatin göstergesi dünya nimeti değildir.. Dünyaya dalıp asıl vazifeye bigane kalmaktır..

Sefahat, sefih, görüş ve düşüncede heva ve hevese uymak, akıl ile değil zevk ile hareket etmektedir.

İbn-i Haldun'un Mukaddime isimli kitabında "Kabilelerin Devlet Olmalarının Önündeki Engelin Lükse ve Safahata Dalmaları Olduğu Hakkında" başlıklı on sekizinci faslında safahat girdabını şöyle tanımlar: "Onların çocukları ve torunları da bu bolluk içinde yaşarlar ve asabiyetlerini korumak için yapılması gerekli işlerle ilgilenmezler. Öyle ki bu onlarda artık yeni

bir tür ahlak ve tabiat haline gelir. Birbirini takip eden kuşaklarla birlikte asabiyetleri, cesaret ve yiğitlikleri daha da zayıflar ve nihayet, içinde daldıkları lüks ve sefahatin derecesine göre hükümdarlık(devlet olma) emelleriyle birlikte bu özelliklerinin de yok olup gitmesine seyirci kalırlar. Evet, lüks ve sefahat içinde yaşamak üstünlük ve galibiyeti sağlayacak olan asabiyeti ortadan kaldırır. Asabiyet yok olunca da, bir kabile, ulaşmak istediği hedeflere ulaşmamasın bir yana, kendisini korumaktan da aciz kalır ve başkaları onu kendisine tabi kılar." (Haldun, 2004, 191) İstişareden kaçan, müşavere etmeyi zul kabul eden bir zihniyet; artık, kapalı kapılar arkasında "yeni duruma" uyum sağlayarak liyakatı "es" geçmeye başlayacaktır.

Büyük devlet adamı Nizamülmülk'ün 922 sene evvelki şu endişeleri ve tespitleri dikkat çekicidir: "Veziri kifayetsiz olduğu zaman padişah gafil davranıp divandan bir amil yerine iki , üç, beş, yedi ve hatta otuz amil (eken: iş yapan) tayin etmemelidir. Bugün, hiçbir yeteneği olmayan adamın üzerinde on iş birden mevcuttur. Başka bir işi gözüne kestirirse onu da almak ister; kendisine 'Gümüşü başka bir maden cevherine çevirmek gerekiyor' deseler, 'Çeviririm' der ve işi ona verirler. Bu adamın işin ehli olup olmadığını, kifayetli mi değil mi, bilgisi, muameleyi tecrübesi ile yürütüp yürütemeyeceğini, üzerine aldığı bu kadar çeşitli işi başarıp başaramayacağını düşünmezler. Buna mukabil kifayetli, güçlü, lâıyk, mutemet be mütehassis elemanları işten mahrum ederek, evlerinde boş oturmaya mecbur bırakırlar. Dirayetsiz, meçhul ve ne idüğü belirsiz bir kişinin üzerine bu kadar işin neden verildiğini, buna karşılık herkes tarafından başarısı bilinen, soylu ve mutemet kişinin boş doluşmasını kimse anlayamaz. Özellikle hizmetleriyle devlette hak sahibi olmuş, yaptıkları beğenilmiş, liyakati görülmüş kişiler, muattal ve mahrum bırakılmışlardır" (Nizamülmülk, 2011, 18)

5. ADALET VE SORUMLULUK

İstişare zincirinin kopması sefahat gir-dabına sürüklenmek demektir. Sefahat mad-deci zihniyeti hâkim kılar. Maddeci zihniyet, kapitalist fikrin her safhada egemen olması anlamına gelmektedir. Kapitalist fikrin hü-kümran olduğu yerde zayıfın ezilmesi kaç-ınılmazdır. Bezirgânlığın adaleti olmaz. Güçlü-nün zayıfı köleleştirmesi ana gaye haline gelir. Bunun neticesinde adalet duygusu zayıflar ya da yok olur. Artık her “yerin” bir hâkimi var-dır. O yerin hâkimi mevcut konumunu koru-mak uğruna istişareyi terk edip safahata dalma pahasına küçük hesapların peşinde canhıraş koşacaktır, artık.

“Hukukta eşitliği gözetmek, zulmü bırak-mak ve hakkı sahibine vermek”(Esen, 1993,119) anlamında kullanılan *Adl veya adalet*; kartopu gibi adâletsizliğin zulme dönüşmesi karşısın-da: “*De ki; Rabb’ım adaleti emretti*” (7/29) emri ilâhisi hükümsüz kalırsa başta kim olursa ol-sun zulme ortaktır. Halbuki Kur’an-ı Ke-rim’de “*Ey iman edenler, Allah için adaleti ayakta tutup, gözetilen şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz, sizi adaletsizliğe götürmesin. Adaletli olun. Bu takvaya daha yakındır*” (5/8). Bu anlamda, ahlaki açıdan yönetim adaleti, yönetim siste-minin içinde yer alan her bir insanı, doğuştan insan olmak bakımından birbirlerine karşı ilkece “eşit” saymak ve özellikle hakların kul-lanımı açısından herkese iyilik yapmak ve hiç kimseye hak etmediği bir zararı vermemektir (Eroğlu, 2015, 17). Kıstas bellidir. Makamın küçüğü büyüğü yoktur. Bulunulan her ma-kam, sorumluluğu icap ettirir. Hangi makam sahibi zulüm ederse zalimdir. Zulmün en bü-yüğü “adâletsiz” tutumdur. Liyakatı esas al-mayan “ben yaptım oldu” anlayışıdır. Bunla-rın tedavisi ve telafisi yoktur. Onun için Pey-gamberimiz (sav) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır: “*Devlet başkanının adaletle ve hak gözeterek bir gün hükmetmesi, bir sene Allah yolunda gazadan daha iyidir*” (Müslim /2564)

sorumluluğun icabıdır. Devlet ise, her konumda idare eden, temsil vazifesini ifa ile görevli kişidir.

Sorumluluğu esas alan bir asırda bil-ginin gücü daha da önem kazanmaktadır (Mezkit, 2005: 77). Dolayısıyla, bilgi toplumu, kesinlikle sorumluluğa dayalı bir düzen ola-caktır (Drucker, 1994: 141). İnişiyatif, sorumlu-luk almak ile mümkündür. Adaletin temeli de yöneticilerin, mesuliyet sahibi olmasından geçer. Sorumluluk, sorumluluk almakla, yani âdil olma niyetini açığa vurma ile mümkün-dür. Adil idareci, eşitlikçi bir yönetim ve orga-nizasyonu değil; âdil bir idareyi esas alır. Adil idare, tesânüdü ana eksen yaparak, dayanışma ruhunu temsil eder. Adil idarede gücü nispe-tinde bir sorumluluk asıldır. Karşılıklılık pren-sibince adil bir yönetimden adalet beklenebilir. Adalet, eşitlik ve karşılıklılık esasına dayanır. Bu ilke de dayanışmadan doğar. Dayanışmayı meydana getiren sözleşmeye göre, şartlar bü-tün fertler için aynıdır. Böyle olunca adalet, sadece sosyal nizamı güvenlik altına alma endişesi taşıyan ve üzerinde uzlaşma sağlan-mış bu sözleşmeye uymayı ifade etmektedir. Adaletin kendisinde icra yeteneği yoktur. İyi kurulmuş bir dayanışmanın şartı olması sebe-biyle eşitlik, kendi varlığını sağlamak için ada-lete başvurur. Burada adalet, gerçek bir hare-ket değil, fakat bütün fertlerin menfaatini gö-zeten bir hesaptır. Adaleti kanun teminat altı-na alır. Lakin şekli bir adalet ve saf, sade bir eşitlik, insanın vicdanına karşıdır. Kanun, ah-laka ve ‘adalete aykırı’ olabilir. Bu “adalete aykırı” sözünün üzerinde duralım: Bu demek-tir ki, şekli adalet, gerçek adalet değildir. Zayı-fın kuvvetliden dilediği adaletin ötesinde, yani dağıtılıp verilen adaletin ötesinde onu tesis eden, hatta sade ve basit bir eşitliğin sınırlarını da aşan bir hareket vardır. Zira adalet, kanun tarafından tesis edilmez. Kanun, adaleti fertle-re dağıtır. Aslında en güçlülerin elinde bir araç olan kanun, adaletsiz ve despot olabilir, hatta böyle olmayı isteyebilir de. Eğer adalet diye bir

şey var ise insanlık bunu, evrensel sorumluluk iradesine sahip olanlarla birlikte kendi nefislerinin esiri olarak diğer fertleri istismar etmeye çalışan hükümdar ve zorbalara bıkıp usanmadan karşı çıkanlara borçludur. (Topçu, 2012, 102-103).

Unutulmaması icap eden şey şudur: Devletin gerçek varoluş sebebi sadece adaleti yerine getirmek değildir. Devletin, merhameti ve en geniş şekliyle mesuliyeti meydan getirmesi gerekmektedir. Bu işleri en iyi şekilde yerine getirebilen, getirebilecek devlet sistemleri ise *mutlakiyet ve oligarşidir* (Topçu, 2012, 104).

5.1. Nüşirevan Adaleti

Peygamber Efendimizin (SAV) dünyaya geldiği yıllarda İran Sasani İmparatorluğu'nun başında hükümdar olarak Nuşirevan vardır. Asıl ismi "Hüsrev" dir. Bu zat adaletiyle ün yapmıştır. Nuşirevan Müslüman değildi. Peygamber Efendimiz (SAV)'in, Müslüman olmadan ölmesine üzüldüğü bir kimseydi. Sadece İranlılar değil komşu ülke insanları dahi onun adaletine hayran kalmışlardır. Kırk dokuz sene hükümdarlık yapmıştır...

Nuşirevan, o yıllarda hayli güçlü olan Göktürk Hakanı'nın kızıyla evlenmiştir. Bu evlilikten peş peşe üç kız dünyaya gelir ki, İslam tarihinin en önemli şahsiyetlerinden olurlar. Hazreti Ömer (ra) döneminde yıkılan Sasani İmparatorluğu'na mensup önemli kişiler esir olarak Medine'ye getirilir. Aralarında Nuşirevan'ın kızları da vardır. Anneleri Türk Hakanı'nın kızı, babaları da İran hükümdarı olan bu narin kızlara Hazreti Ömer kıyamaz. Eshab-ı Kiram'dan üç ünlü zatın çocuklarıyla evlendirir.

Adaletiyle şöhret bulmuş ve tarihe adil hükümdar olarak geçmiş olan İranlı Nuşirevan, tahta çıktığı ilk yıllarda halkına karşı son derece zalimane bir tutum içindeymiş. Öylesine gaddar ve insafsızca bir yöntem

göstermiş ki, halkı adeta canından bezdirmiş. Üstelik zevk-ü sefasına düşkün olup, korkunç harcamalar ve aşırı israf içinde sürdürdüğü saltanatla halkından tamamen kopmuş, en ufak bir ses çıkaran olursa cezalandırmış.

Saltanatın ilk yıllarında böyle halkına zulmeden ve onları adeta inim inim inleten Nuşirevan, maiyeti ile beraber bir gün ava çıkmıştı. Yanında gayet zeki ve halkın durumuna içten içe üzülen veziri de vardı. Bir süre avlandıktan sonra bir ara veziri ile beraber diğer adamlarını yanından ayrılarak bir suyun başına vardı. Atından indi. Orada bir müddet istirahatata çekildi. Onlar orada istirahat ederlerken iki tane baykuş gelip yakınlarına bir yere konarak ötmeye başladılar. Öylesine ötüyorlardı ki ister istemez Nuşirevan'ın dikkatini çekti. Baykuşların bu nağmeleri hoşuna gidince vezirine seslendi.

- Ey vezirim! Şu kuşların dilinden anlıyor olsaydık da konuştuklarını bilseydik. Kim bilir neler konuşuyorlardır. Zeki vezire halkın içinde bulunduğu durumu anlatabilmek için bir fırsat doğmuştu. Nuşirevan'a dedi ki:

- Sultanım! Ben kuşların ne dediklerini biliyorum. Eğer müsaadeniz olursa ve beni bağışlar iseniz bu kuşların neler konuştuklarını anladığım kadarıyla size bildireyim.

Nuşirevan hayretle:

- Pekiyi, anlat bakalım, gazabımdan emin olabilirsin.

Bunun üzerine vezir:

- Bu kuşlar bir tanesi diğerinin kızını oğluna istiyor. Öbürü ise işi biraz naza çekerek, senin oğluna kızımı veririm fakat başlık parası olarak bir harabe isterim diyor. Bu böyle deyince kızı oğluna isteyen gayet memnun bir şekilde başımızda Nuşirevan gibi bir hükümdar varken ben sana bir değil on tane bile harabe veririm. Yeter ki sen kızını oğluma ver diyor. İşte sultanım kuşların konuştuklarından benim anlayabildiğim bundan ibaret.

Vezirin böyle söylemesi üzerine Nuşirevan hiçbir şey demedi. Ama vezirin ne

demek istediğini çok iyi anladı. Memleketin ve halkın şu anda içinde bulunduğu durumu veziri ince bir usul ile anlatmıştı. Saraya döndüklerinde bu durumu inceden inceye bütün detaylarıyla düşündü. Gerçekten veziri doğru söylüyordu. O andan itibaren ahvalini değiştirdi. Halkını gözeten, onlara destek olan son derece adil bir hükümdar oldu. Ölüncüye dek halkını adaletle yönetti. Hükümdar Nuşirevan, hastalanmış, ölüm döşegine yatmıştı. Evlâtlarını toplayıp onlara vasiyetlerini söylemeye başladığında, içlerinden biri:

-Baba, senin derdine hiçbir çare bulunmaz mı? Nuşirevan:

-Olmaz olur mu? Her derdin bir çaresi vardır. Benim derdimin devası ise, viranede öten baykuşun etidir. Eğer ülkemde bir harabede öten baykuş bulur, bana getirirseniz derdimin çaresi bulunmuştur, diye esrarlı bir cevap verdi.

Bir virane bulamazlar!..

Hükümdarın oğulları bu işe sevindiler. Dört yoldan İran'ın her yanında virane aramaya başladılar. Fakat ne kadar aradılarsa bulamadılar. Çünkü hükümdar milletine o kadar hizmet etmişti ki, ülkenin hiçbir yerinde, kendi haline terk edilmiş bir virane bulmak imkânsız hale gelmişti.

Hükümdarın çocukları, babalarına üzülen bir virane bulamadıklarını söylediler. Nuşirevan, zaten bulamayacaklarını daha önceden biliyordu. Onların haline gülümseyerek 579 senesinde son nefesini verdi...

Nuşirevan öldüğünde tabutu bütün memleketi dolaştırılarak kimin hakkı varsa alsın diye tellal bağırtılmış olmasına rağmen, bir kimse çıkıp da benim ondan şöyle bir alacağım vardı dememiştir. Bir memleketin idarecisi müşrik bile olsa, şayet adil ise o memleket ayakta kalır. Fakat idareci Müslüman da olsa şayet adil değilse, halkına zulmediyorsa ayakta kalamaz.

Peygamber efendimiz; Ben, âdil sultan zamânında dünyâya geldim buyurarak onun

adâletini övmüştür. Fakat ne yazık ki, Resûlullah Efendimizin İslâmiyeti tebliğinden önce öldüğünden, adaletiyle meşhur bu hükümdara iman nasip olmamıştır. Resûlullah Efendimiz imansız gittiklerine üzüldüğü isimler arasında Nuşirevan'ı da saymışlardır...(Bursevi, 2014, 49-50).

6. SONUÇ

Sonuç olarak, idareye talip olanlar, hikmet sahibi olmalıdırlar. Hak ve hakikati arayan idareci mefkuresine müdrik olmalıdırlar. Müşavir kadrosunun neticeyi "bal"a dönüştürecek bilgiye ve bilgeliğe hükmetmesi icap eder. Dilsiz şeytan hükmünde olmaması için dik duruş sergilemelidirler. İdaresi altındakilerini ne pahasına olursa olsun adaletle yönetmelidir. Bunu, felsefi arka planı olan bir şahsiyetçilikle ele almalıdır. Adil yönetici, her alanda, haksız ve yersiz zorbalıklara meydan vermemelidir. Adil olmasına adaletsizlikle yol açabilecek tavırlara karşı bir direnme ahlağı koymalı; ne pahasına olursa olsun derin güç ve iktidar sahiplerine karşı hiç "eyvallah etmeyen ülkücü" bir duruşu temsil etmeli "hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan" ve çekinmeden iman ettiği gibi yaşamalı; her zaman "Hakkı ve sabrı tavsiye eden" bir önder olmalı; dünyanın neresinde zulme uğrayan Türk, Müslüman, başka insanlar ve diğer canlılar varsa onların derdiyle hemhâl olmalı; her türlü şartlarda "Hak, Hakikat ve Adalet" sevdası ile iletişimde bulunduğu bütün insanlara "iyiliği emretmeli ve kötülükten sakındırmalıdır" (Eroğlu, www.eskisehirturkocagi.org/10.05.2015).

Devleti yönetmeye talip olanlar "İsyan" etmelidir. Adaletsizliğe İsyan... Hukuk-suzluğa İsyan... Adil olamamaya İsyan... Entelektüel duruş sergilememeye İsyan... Muhafazakâr Değişim'i hayata geçirememeye İsyan... "İsyan bir değişimdir, ferdin önüne kendi kurtuluşuyla aynımuşçasına âlemin kurtuluşunu koyarak ondan evrensel bir so-

rumluluğun ağır yükünü taşımak ve bundan zorunlu olarak doğan sosyal inkılabı kendi içinde harlamak üzere alemin tarihi ve bugünkü sonsuzluğuna iştirak etmesini ister. Kendisinin ve herkesin selameti için kendini kurban etmiş olarak ölmek ihtirasıyla yanıp tutuşmaktadır” (Topçu, 2012, 208).

Kaynakça

AYVERDİ, İlhan(2005) : Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul

BURSEVİ, İsmail Hakkı (2014) : Rûhu’l - Beyan’dan Kıssalar ve Hisseler, Muallim, Yayınları, İstanbul

DERELİ, Toker (1974) : Aydınlar, Sendika hareketi ve Endüstriyel İlişkiler Sistemi, İstanbul Üniversitesi:1923, İstanbul

DRUCKER, Peter F. (1995) : (Terc.: Fikret Üçcan), Gelecek İçin Yönetim, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul

EFLATUN (2014) : Devlet, Akvaryum Yayınları, İstanbul

EROĞLU, Feyzullah (2015) : “Entelektüel Tavrı ve Yönetim İlişkileri” <http://www.eskisehirturkocagi.org/kose-yazisi/entelektuel-tavir-ve-yonetim-iliskileri/10.05.2015:15.00>

EROĞLU, Feyzullah (2015) : “Kur’an’daki İslamiyetin Yönetim Düşüncesi”, Yeni Fikir Dergisi, Aydın

EROĞLU, Feyzullah (2009) : Davranış Bilimleri, Genişletilmiş 9. Bası, Beta Yayınları: 2048

ESEN, Adem (1993) : Sosyal Siyaset Açısından İslâm’da Ücret Kavramı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara

HALDUN, İbn-i, (2004) : Mukaddime, Cilt: 1, Yeni Şafak Yayınları, İstanbul,

KÖKSAL, Mustafa Asım (2005) : İslam Tarihi, Cilt:4 Gerçek Hayat Dergisi Kültür Yayınları, İstanbul,

MEZKİT, Mesut (2005) : Muhafazakar Değişim, Yeni Fikir Dergisi Yayınları (YFD), Aydın

NİZAMÜLMÜLK (2011) : Siyasetname, Dergah Yayınları, İstanbul

ÖZAKPINAR, Yılmaz (1997): Batılılaşma Me-selesi ve Mümtaz Turhan, 2. Baskı, Kubbealtı Neşriyat :50, İstanbul

SAİD, Edward (1995) : Entelektüel, Sürgün, Marjinal, Yabancı, (Çev. Tuncay Birkan), Ayrıntı Yayınları:119, İstanbul

ŞAMİL İslam Ansiklopedisi (2000) : İstişare Maddesi, Cilt: 4, Akit Yayınları, İstanbul

TOPÇU, Nurettin (2002): İslam ve İnsan, Mevlana ve Tasavvuf, Dergâh Yayınları:173, İstanbul

TOPÇU, Nurettin, Yarınki Türkiye, Dergah yayınları, İstanbul, 2011

TOPÇU, Nurettin, İsyân Ahlakı, Dergah Yayınları, İstanbul, 2012